

Správní právo procesní

Zahájení a průběh řízení

Postup před zahájením řízení - obecná charakteristika

- Jedná se o regulaci postupů, které samotnému řízení předcházejí.
- Předcházejí i samotnému zahájení konkrétního řízení.
- Přijímání podnětů k zahájení řízení a odložení věci.

Přijímání podnětů k zahájení řízení

- § 42
- Správní orgán je povinen přijímat podněty, aby bylo zahájeno řízení z moci úřední. Pokud o to ten, kdo podal podnět, požádá, je správní orgán povinen sdělit mu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, že řízení zahájil, nebo že neshledal důvody k zahájení řízení z moci úřední, popřípadě že podnět postoupil příslušnému správnímu orgánu.

Odložení věci

- § 43
- Řízení o žádosti není zahájeno a správní orgán věc usnesením odloží v případě, že:
 - a) vůči němu byl učiněn úkon, který zjevně není žádostí, nebo z něj nelze zjistit, kdo jej učinil, nebo
 - b) bylo učiněno podání, k jehož vyřízení není věcně příslušný žádný správní orgán.

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O POSTUPU PŘED ZAHÁJENÍM ŘÍZENÍ

- § 137 – 139
- Vysvětlení
- Zajištění důkazu
- Předběžná informace

Vysvětlení

- K prověření oznámení, ostatních podnětů a vlastních zjištění, která by mohla být důvodem k zahájení řízení z moci úřední, opatřuje správní orgán nezbytná vysvětlení. Správní orgán dále opatřuje vysvětlení potřebná k určení předpokládaného rozsahu podkladů pro rozhodnutí, stanoví-li tak zvláštní zákon. Vysvětlení může požadovat jen tehdy, nelze-li rozhodné skutečnosti zjistit jiným úředním postupem.
- O podání vysvětlení se pořizuje záznam (není to důkazní prostředek).

Povinnosti dotčené osoby při vysvětlení

- Každý je povinen podat správnímu orgánu vysvětlení.
- Kdo bezdůvodně odepře podat vysvětlení - pořádková pokuta až do výše 5 000 Kč.

Zajištění důkazu

- Před zahájením řízení lze z moci úřední nebo na požádání toho, kdo by byl účastníkem, zajistit důkaz, je-li důvodná obava, že později jej nebude možno provést vůbec nebo jen s velkými obtížemi, a jestliže lze důvodně předpokládat, že provedení tohoto důkazu může podstatně ovlivnit řešení otázky, která bude předmětem rozhodování.

Zajištění důkazu - postup

- Správní orgán (ten, který by byl příslušný k řízení, nebo správní orgán, v jehož obvodu je ohrožený důkazní prostředek) vydá usnesení, které se oznamuje osobám, jichž se přímo dotýká. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, lze usnesení oznámit i dodatečně s výjimkou oznámení osobám, které musí při provádění úkonu poskytnout osobní součinnost.
- Nehrozí-li nebezpečí z prodlení, mají ti, kdo by byli účastníky a jsou správnímu orgánu známi, nebo jejich zástupci či zmocněnci právo být přítomni u zajištění důkazu a vyjádřit se k němu; o tom je správní orgán vyzoomí.
- Protokol.

Předběžná informace

- zvláštní zákon,
- správní orgán, který je příslušný vydat rozhodnutí nebo podmiňující úkon,
- v písemné formě poskytl předběžnou informaci o tom:
 - a) zda lze určitý záměr uskutečnit jen za předpokladu vydání rozhodnutí nebo podmiňujícího úkonu a
 - b) podle jakých hledisek bude posuzovat žádost o vydání rozhodnutí nebo podmiňujícího úkonu, popřípadě za jakých předpokladů lze žádosti vyhovět.
- V téže věci lze předběžnou informaci požadovat jen jednou.
- Předběžnou informaci lze požadovat i po zahájení řízení.

Platnost předběžné informace

- Doba platnosti předběžné informace může být správním orgánem omezena. Předběžná informace přestává platit, dostala-li se do rozporu s právním předpisem, který nabyl účinnosti po jejím vydání, nebo došlo-li ke změně okolností rozhodných pro její obsah. Předběžná informace je od počátku neplatná, pokud byla vydána na základě údajů nepravdivých, neúplných, zkreslených nebo žadatelem zatajených.

Zahájení řízení

- Zahájení řízení o žádosti
- Zahájení řízení z moci úřední

Zahájení řízení o žádosti

- Řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení, došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu.
- Pokud ze zákona nebo z povahy věci vyplývá, že žádost může podat jen více žadatelů společně, není třeba, aby podání byla učiněna současně.
- Pro zahájení řízení je rozhodné, kdy tak učinil **poslední z žadatelů**; správní orgán o zahájení řízení ostatní žadatele vyrozumí.

Zahájení řízení z moci úřední

- Řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámil zahájení řízení účastníkovi hlavnímu (§ 27 odst. 1) doručením oznámení nebo ústním prohlášením, a není-li správnímu orgánu tento účastník znám, pak kterémukoliv jinému účastníkovi.
- Oznámení musí obsahovat označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.
- Jestliže je v řízení z moci úřední více účastníků uvedených v § 27 odst. 1, má pro zahájení řízení význam oznámení o zahájení řízení **prvnímu z nich**. Těm, kterým se nepodařilo zahájení řízení oznámit, ustanoví správní orgán opatrovníka; usnesení o ustanovení opatrovníka se doručuje veřejnou vyhláškou.

Žádost na zahájení řízení - náležitosti

- § 37 odst. 2, (musí být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje. Fyzická osoba uvede v podání jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, popřípadě jinou adresu pro doručování podle § 19 odst. 3. V podání souvisejícím s její podnikatelskou činností uvede fyzická osoba jméno a příjmení, popřípadě dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání vztahující se k této osobě nebo jí provozovanému druhu podnikání, identifikační číslo a adresu zapsanou v obchodním rejstříku nebo jiné zákonem upravené evidenci jako místo podnikání, popřípadě jinou adresu pro doručování. Právnícká osoba uvede v podání svůj název nebo obchodní firmu, identifikační číslo nebo obdobný údaj a adresu sídla, popřípadě jinou adresu pro doručování. Podání musí obsahovat označení správního orgánu, jemuž je určeno, další náležitosti, které stanoví zákon, a podpis osoby, která je činí.)
- musí z ní být patrné, co žadatel žádá nebo čeho se domáhá,
- žadatel je dále povinen označit další jemu známé účastníky.

Vady žádosti

- Nemá-li žádost předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán žadateli nedostatky odstranit na místě nebo jej vyzve k jejich odstranění, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučí jej o následcích neodstranění nedostatků v této lhůtě; současně může řízení přerušit.
- Žádost nesmí být zjevně právně nepřípustná.

Dispozice se žádostí

- Žadatel může zúžit předmět své žádosti nebo vzít žádost zpět; toto právo nelze uplatnit v době od vydání rozhodnutí správního orgánu prvního stupně do zahájení odvolacího řízení.
- I bez souhlasu správního orgánu.
- POZOR – zpětvzetí žádosti v případě více žadatelů - musí se zpětvzetím souhlasit všichni.

Překážky řízení

- § 48
- Litispendence - zahájení řízení u některého správního orgánu brání tomu, aby o téže věci z téhož důvodu bylo zahájeno řízení u jiného správního orgánu.
- Rei iudicae - přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou

Podklady pro vydání rozhodnutí

§ 50

- návrhy účastníků,
- důkazy,
- skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti,
- podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci,
- skutečnosti obecně známé.

Opatřování podkladů pro vydání rozhodnutí

- opatřuje správní orgán
- jestliže to nemůže ohrozit účel řízení, může na **požádání účastníka** připustit, aby za něj podklady pro vydání rozhodnutí opatřil tento účastník
- správní orgán je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu
- v řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen **i bez návrhu** zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící **ve prospěch i v neprospěch** toho, komu má být povinnost uložena.

Posuzování podkladů

- Pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro správní orgán závazný, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy.

Dokazování

- všechny důkazní prostředky, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy
- listiny,
- ohledání,
- svědecká výpověď
- znalecký posudek

Provádění důkazů

- Při ústním jednání.
- O provádění důkazů mimo ústní jednání musí být účastníci včas vyrozuměni, nehrozí-li nebezpečí z prodlení.
- Účastníci jsou povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci.

Důkaz listinou § 53

- Správní orgán může usnesením uložit tomu, kdo má listinu potřebnou k provedení důkazu, aby ji předložil.
- Výjimka - Předložení listiny nelze žádat nebo může být odepřeno z důvodů, pro které nesmí být svědek vyslechnut nebo pro které je svědek oprávněn výpověď odepřít.
- Listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány nebo orgány územních samosprávných celků v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními zákony prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, potvrzují i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.
- Ověření pravosti úředních razítek a podpisů na veřejných listinách vydaných orgány cizích států.
- Předložení listiny je v případech a za podmínek stanovených zvláštním zákonem možné nahradit čestným prohlášením účastníka nebo svědeckou výpovědí.
- O provedení důkazu listinou se učiní záznam do spisu.

Důkaz ohledáním § 54

- Vlastník nebo uživatel věci nebo ten, kdo má věc u sebe, je povinen předložit ji správnímu orgánu nebo strpět ohledání věci na místě. Správní orgán o tom vydá usnesení.
- Ohledání nelze provést nebo může být osobou uvedenou v odstavci 1 odepřeno z důvodů, pro které nesmí být svědek vyslechnut nebo pro které je svědek oprávněn výpověď odepřít.
- O ohledání na místě správní orgán vyrozumí též toho, kdo je oprávněn s předmětem ohledání nakládat.
- Správní orgán může k účasti na ohledání přizvat nestranné osoby, aby zajistil jejich přítomnost při provádění důkazu. Tyto osoby nemají práva ani povinnosti účastníků.

Důkaz svědeckou výpovědí § 55

- **Výpověď** - Každý, kdo není účastníkem, je povinen vypovídat jako svědek; musí vypovídat pravdivě a nesmí nic zamlčít.
- **Zákaz výslechu svědka** - Svědek nesmí být vyslýchán o utajovaných informacích chráněných zvláštním zákonem, které je povinen zachovat v tajnosti, ledaže byl této povinnosti příslušným orgánem zproštěn, a jestliže by svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže byl této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěn.
- **Odepření výpovědi** - Výpověď může odepřít ten, kdo by jí způsobil sobě nebo osobě blízké nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo správní delikt.
- **Poučení** - Správní orgán svědka před výslechem poučí o důvodech, pro které nesmí být vyslýchán, o právu odepřít výpověď, o jeho povinnosti vypovídat pravdivě a nic nezamlčít a o právních následcích nepravdivé nebo neúplné výpovědi.

Důkaz znaleckým posudkem § 56

- Závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, a jestliže odborné posouzení skutečností nelze opatřit od jiného správního orgánu, správní orgán usnesením ustanoví znalce. Usnesení se oznamuje pouze znalci. O zamýšleném ustanovení znalce, popřípadě o ustanovení znalce správní orgán vhodným způsobem účastníky vyrozumí. Správní orgán znalci uloží, aby posudek vypracoval písemně a předložil mu jej ve lhůtě, kterou současně určí. Může znalce také vyslechnout.

Předběžná otázka

- Otázka o níž nepřísluší rozhodnout správnímu orgánu, který rozhoduje o věci a o které nebylo dosud pravomocně rozhodnuto.

Postup – předběžná otázka

- správní orgán:
 - a) může dát podnět k zahájení řízení před příslušným správním orgánem nebo jiným orgánem veřejné moci; v případech stanovených zákonem je správní orgán povinen takový podnět dát, nebo
 - b) může vyzvat účastníka, popřípadě jinou osobu, aby podala žádost o zahájení řízení před příslušným správním orgánem nebo jiným orgánem veřejné moci ve lhůtě, kterou správní orgán určí, nebo
 - c) si o ní může učinit úsudek; správní orgán si však nemůže učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a kdo za něj odpovídá, ani o otázkách osobního stavu.
- Přerušeni řízení
- Vázán rozhodnutím o předběžné otázce

Zajištění účelu a průběhu řízení

- Předvolání
- Předvedení
- Předběžné opatření
- Pořádková pokuta
- Vykázání z místa konání úkonu